

Επανάληψη τάξης σε σχολεία της Ευρώπης: σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών

Η μελέτη *Επανάληψη Τάξης κατά τη διάρκεια της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης στην Ευρώπη: Κανονισμοί και Στατιστικά Στοιχεία*, συγκρίνει τον τρόπο εφαρμογής της επανάληψης τάξης – επανάληψη μιας σχολικής χρονιάς από τους μαθητές – σε σχολεία σε ολόκληρη την Ευρώπη. Καταδεικνύει ότι οι πρακτικές ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των χωρών: το εάν κάποιο παιδί πρέπει να επαναλάβει την τάξη εξαρτάται περισσότερο από τη σχετική εκπαιδευτική κουλτούρα και την αξιολόγηση του καθηγητή παρά από την επίδοση του παιδιού. Συντάχθηκε για την Επιτροπή από το δίκτυο Ευρυδίκη και καλύπτει 31 χώρες (όλα τα Κράτη Μέλη της ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Τουρκία).

Τι είναι η Ευρυδίκη;

Το **Δίκτυο Ευρυδίκη** παρέχει πληροφορίες και αναλύσεις σχετικά με τα Ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα και τις πολιτικές. Αποτελείται από 37 εθνικές μονάδες με έδρα σε όλες τις 33 χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης της ΕΕ (Κράτη Μέλη της ΕΕ, χώρες ΕΖΕΣ, Κροατία και Τουρκία). Το Δίκτυο συντονίζει και διαχειρίζεται ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού της ΕΕ στις Βρυξέλες, ο οποίος συντάσσει τις μελέτες του και παρέχει μια σειρά ηλεκτρονικών πηγών.

Όλες οι εκδόσεις του δικτύου Ευρυδίκη διατίθενται χωρίς χρέωση στη διεύθυνση

<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

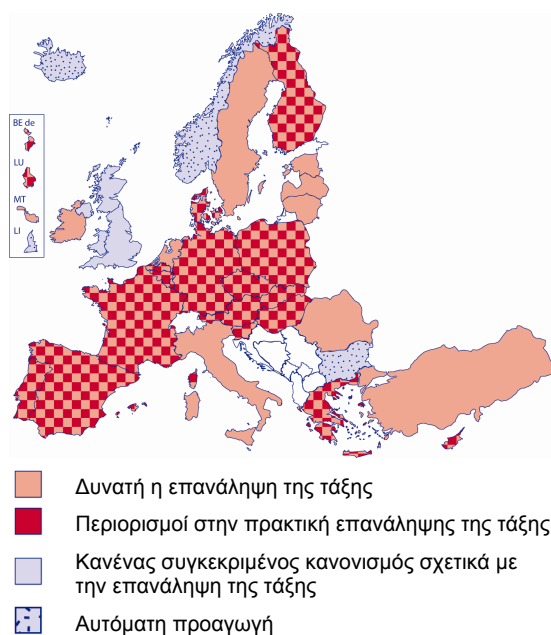
E-mail: EACEA-Eurydice@ec.europa.eu

Ευρεία διαφοροποίηση στα ποσοστά επανάληψης τάξης

Η επανάληψη τάξης είναι δυνατή στις περισσότερες χώρες και οι βασικοί κανονισμοί συχνά είναι παρεμφερείς. Σε πολλές χώρες, οι περιορισμοί σχετικά με την επανάληψη ορίζονται από κανονισμούς, ωστόσο τα ποσοστά επανάληψης ποικίλλουν σημαντικά μεταξύ των χωρών. Δεδομένα από την έρευνα του PISA (Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών) το 2009 κατέδειξαν ότι ορισμένες χώρες, όπως η Σλοβενία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισλανδία και η Φινλανδία έχουν πολύ χαμηλά ποσοστά επανάληψης τάξης (λιγότερο από 3%), ενώ άλλες χώρες, όπως το Βέλγιο (Γαλλική Κοινότητα), η Ισπανία, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο και η Πορτογαλία παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά (περισσότερο από 30%).

Εικόνα 1: Προαγωγή στις τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς, 2009/10

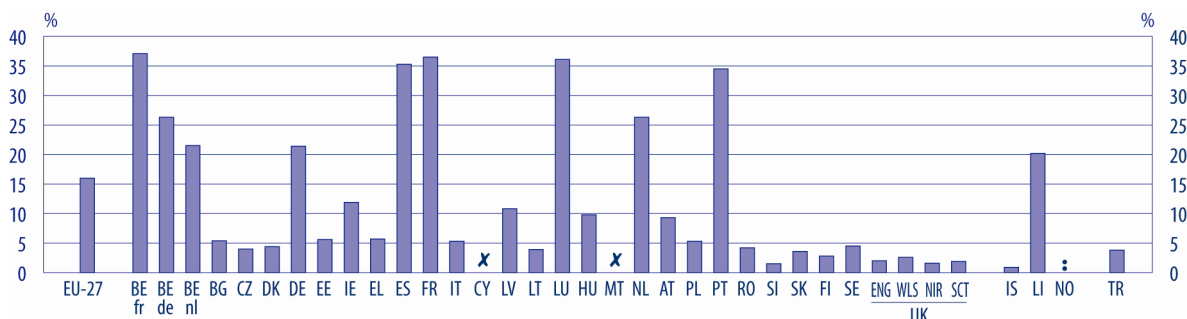
Πηγή: Ευρυδίκη.

Στις περιπτώσεις που η επανάληψη τάξης είναι διαδεδομένη, στην εκπαιδευτική κοινότητα επικρατεί ακόμη η πεποίθηση ότι είναι ευεργετική για τους μαθητές

Η επικρατούσα νοοτροπία επανάληψης της τάξης φαίνεται να αποτελεί τον κύριο λόγο, για τον οποίο η πρακτική αυτή χρησιμοποιείται συχνότερα σε ορισμένες χώρες, όπου παραμένει ισχυρή η πεποίθηση ότι η επανάληψη μιας χρονιάς θα μπορούσε να είναι ευεργετική για τους μαθητές. Την άποψη αυτή συχνά υποστηρίζει το διδακτικό προσωπικό, η

εκπαιδευτική κοινότητα και οι γονείς, παρά το γεγονός ότι έχει επανειλημμένως αμφισβητηθεί. Η μελέτη του δικτύου Ευρυδίκη καταδεικνύει ότι δεν υπάρχει σαφής σχέση μεταξύ των κανονισμών και των ποσοστών επανάληψης στην πράξη. Συνεπώς, η αμφισβήτηση αφορά περισσότερο τη διατύπωση αμφιβολιών για ορισμένες εικασίες και πεποιθήσεις παρά για μια κανονιστική αλλαγή.

Εικόνα 2: Αναλογία 15χρονων μαθητών που έχουν επαναλάβει κάποια χρονιά τουλάχιστον μία φορά κατά τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας και/ή κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 2009

x Χώρες που δεν συμμετέχουν στη συλλογή στοιχείων

EU-27		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
16.0		37.1	26.3	21.5	5.4	4.0	4.4	21.4	5.6	11.9	5.7	35.3	36.5	5.3	x	10.8	3.9	36.1
HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	IS	LI	NO	TR
9.8	x	26.3	9.3	5.3	34.5	4.2	1.5	3.6	2.8	4.5	2.0	2.6	1.6	1.9	0.9	20.2	:	3.8

Πηγή: 2009 PISA database, OECD.

Για ποιούς λόγους και σε ποιές χώρες οι μαθητές επαναλαμβάνουν τη σχολική χρονιά

Σε μερικές χώρες, η αυτόματη προαγωγή αποτελεί επίσημη πρακτική (Ισλανδία και Νορβηγία για όλη την υποχρεωτική εκπαίδευση και Βουλγαρία και Λιχτενστάιν για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση). Η κατάσταση είναι παρεμφερής στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς, παρόλο που δεν υπάρχει κανένας συγκεκριμένος κανονισμός σχετικά με την επανάληψη τάξης, τα παιδιά κατά κανόνα αναμένεται να προαχθούν στις τάξεις του σχολείου παράλληλα με τους υπόλοιπους μαθητές της ηλικιακής τους ομάδας.

Σε όλες τις άλλες χώρες, η επανάληψη τάξης επιτρέπεται από τη νομοθεσία αλλά συνήθως με διάφορους περιορισμούς,

όπως η αυτόματη προαγωγή κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και/ή ένα όριο στον αριθμό των φορών που μπορεί ένα παιδί να επαναλάβει μια χρονιά.

Σε όλες τις χώρες, προβλέπονται διορθωτικά και υποστηρικτικά μέτρα για μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Η μη επαρκής πρόοδος στο τέλος του έτους είναι ο πιο συχνός λόγος για τον οποίο οι μαθητές υποχρεούνται να επαναλάβουν μια τάξη και η απόφαση αυτή συνήθως βασίζεται περισσότερο στην αξιολόγηση του δασκάλου παρά σε τυποποιημένες κλίμακες μαθησιακής προόδου.

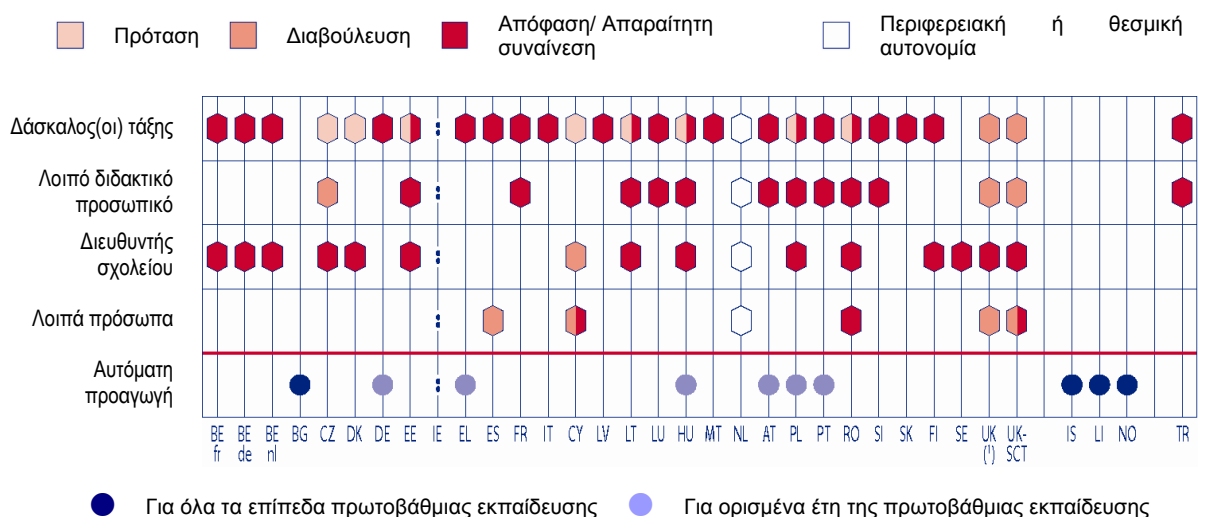
Διαδικασία λήψης απόφασης σχετικά με την επανάληψη τάξης

Στις περισσότερες χώρες την απόφαση λαμβάνει το σχολείο είτε η ευθύνη εναπόκειται πρωταρχικά στον δάσκαλο του παιδιού, το διδακτικό προσωπικό ως σύνολο ή τον διευθυντή του σχολείου. Υπάρχει η δυνατότητα συμβολής ειδικών εκτός σχολείου αλλά σε γενικές γραμμές η απόφαση αποτελεί ευθύνη του σχολείου. Ωστόσο, σε ορισμένες χώρες, πρόσωπα εκτός σχολείου ενδέχεται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Οι εξωτερικοί αυτοί συμμετέχοντες συχνά είναι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι και/ή υπηρεσίες καθοδήγησης που παρέχουν είτε συμβουλές είτε έγκριση, ούτως ώστε να διασφαλίσουν τη λήψη της βέλτιστης

για το μαθητή απόφασης.

Λίγες είναι οι εξαιρέσεις: στην Κύπρο, στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η τελική απόφαση εναπόκειται στον επιθεωρητή του σχολείου, ο οποίος ακολούθως εγκρίνει ή απορρίπτει την εισήγηση του δασκάλου. Στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στη Σκωτία, η εξουσία λήψης απόφασης κατανέμεται μεταξύ του διευθυντή του σχολείου και των τοπικών αρχών, ενώ στην Ιρλανδία όλες οι αποφάσεις σχετικά με την προαγωγή μαθητών στην επόμενη τάξη της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λαμβάνονται πάντοτε εκτός σχολείου από το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιότητων.

Εικόνα 3: Ρόλος των επαγγελματιών της εκπαίδευσης εντός και εκτός σχολικής μονάδας στη διαδικασία λήψης απόφασης επανάληψης τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 2009/10

Εικόνα 4: Ρόλος των επαγγελματιών της εκπαίδευσης στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 2009/10

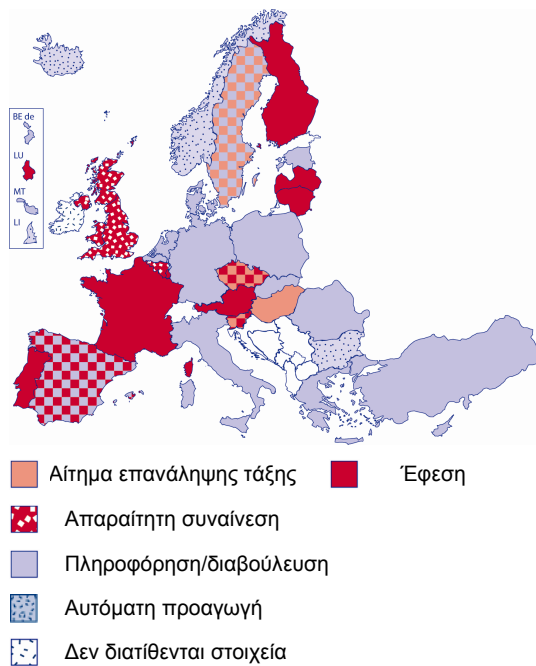
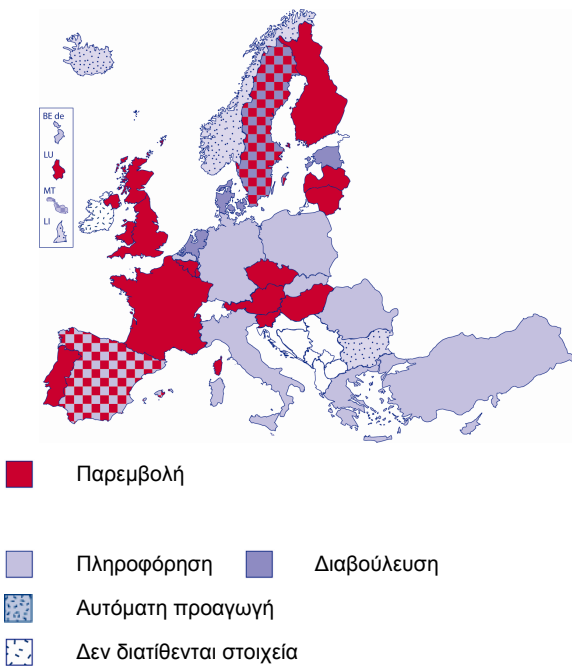
Πηγή: Eurydice.

Καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής προαγωγής, οι γονείς ενημερώνονται πάντοτε σχετικά με την πρόοδο και την ανάπτυξη του παιδιού. Ενδέχεται να ζητηθεί η γνώμη τους κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης (Δανία, Εσθονία, Μάλτα, Ολλανδία, Σουηδία). Σε δώδεκα χώρες η νομοθεσία προβλέπει πιο ενεργό ρόλο για τους γονείς: μπορούν να ασκήσουν έφεση (Τσεχία, Ισπανία, Γαλλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Αυστρία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Φινλανδία) ή να δώσουν την έγκρισή τους σε οποιαδήποτε απόφαση αφορά την επανάληψη τάξης (Γαλλική Κοινότητα Βελγίου, Σλοβενία, Ηνωμένο Βασίλειο).

Εικόνα 5: Συμμετοχή γονέων στη διαδικασία λήψης απόφασης σχετικά με την επανάληψη τάξης σε επίπεδο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2009/10

Επίπεδο συμμετοχής γονέων

Είδη παρέμβασης γονέων

Πηγή: Ευρυδίκη.

* * *

Την πλήρη μελέτη

Επανάληψη Τάξης κατά τη διάρκεια της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης στην Ευρώπη: Κανονισμοί και Στατιστικά στοιχεία

μπορείτε να τη βρείτε στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα στην ιστοσελίδα του δικτύου Ευρυδίκη στη διεύθυνση:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php

Έντυπα αντίγραφα της πλήρους μελέτης

διατίθενται κατόπιν αιτήματος στη διεύθυνση eacea-eurydice@ec.europa.eu

EC-30-12-885-EL-N
ISBN 978-92-9201-353-0
doi:102797/51289
© EACEA, 2012